

MỘT SỐ KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU KHOA HỌC PHỤC VỤ PHÁT TRIỂN KINH TẾ - XÃ HỘI TỈNH QUẢNG BÌNH GIAI ĐOẠN 2015-2020

NGUYỄN DIÊN AN

Sở Khoa học và Công nghệ Quảng Bình

Trên thế giới hiện nay cuộc cách mạng khoa học và công nghệ (KH&CN) hiện đại đang tiếp tục phát triển với nhịp độ ngày càng nhanh, có khả năng tạo ra những thành tựu mang tính đột phá, khó dự báo trước và ảnh hưởng to lớn tới mọi mặt của đời sống xã hội loài người. Minh chứng cho sự vận động đó là rất nhiều quốc gia đang hướng đến cuộc cách mạng công nghiệp lần thứ 4 như một động lực nhằm thúc đẩy quá trình sản xuất. Theo đó, KH&CN đang trở thành lực lượng sản xuất trực tiếp, hàng đầu; biểu hiện sức mạnh của mỗi quốc gia tùy thuộc phần lớn vào năng lực, trình độ KH&CN quốc gia đó. Những lợi thế về nguồn tài nguyên thiên nhiên, giá lao động rẻ ngày càng trở nên ít quan trọng hơn, vai trò của nguồn nhân lực có trình độ chuyên môn, có năng lực sáng tạo ngày càng có ý nghĩa quyết định trong bối cảnh toàn cầu hóa kinh tế. Chính khoa học là hệ thống những tri thức về mọi loại quy luật của vật chất và sự vận động của vật chất, những quy luật của tự nhiên, xã hội, tư duy để tạo ra những sản phẩm mà con người mong muốn. Nghiên cứu khoa học là hình thái để đưa ra một hệ thống tri thức về sự vật, giúp cho con người một công cụ nhận dạng thế giới, phân biệt được sự khác biệt về bản chất giữa một sự vật này với một sự vật khác. Để có cuộc sống hiện đại, văn minh như ngày hôm nay tất cả chúng ta đều phải xuất phát từ những nghiên cứu khoa học và ứng dụng những nghiên cứu đó vào thực tiễn sản

xuất kinh doanh và đời sống xã hội.

Trên cơ sở những ích lợi của nghiên cứu KH&CN, trong những năm gần đây, hoạt động nghiên cứu khoa học ngày càng được chú trọng, thể hiện qua số lượng và chất lượng các nhiệm vụ KH&CN triển khai thực hiện trên địa bàn tỉnh Quảng Bình không ngừng tăng lên, kèm theo đó là hệ thống văn bản hướng dẫn trong công tác quản lý ngày càng được hoàn thiện.

Trong giai đoạn 2015-2020, được sự lãnh đạo, chỉ đạo của Tỉnh ủy, HĐND, UBND tỉnh, Sở KH&CN Quảng Bình đã tổ chức quản lý việc triển khai thực hiện 93 đề tài, dự án nghiên cứu KH&CN. Trong đó lĩnh vực nông nghiệp có 11 đề tài (chiếm 12%), lĩnh vực khoa học xã hội có 39 đề tài (chiếm 42%), lĩnh vực y tế - môi trường có 13 đề tài (chiếm 14%), lĩnh vực công nghiệp và tiểu thủ công nghiệp có 01 đề tài (chiếm 2%), lĩnh vực công nghệ thông tin - giáo dục và đào tạo có 10 đề tài (chiếm 11%) và lĩnh vực điều tra cơ bản có 18 đề tài (chiếm 19%). Đặc biệt, trong giai đoạn này, Bộ KH&CN đã đầu tư hàng chục tỷ đồng cho việc thực hiện các dự án thuộc Chương trình Nông thôn miền núi đã góp phần thúc đẩy phát triển kinh tế - xã hội, ổn định an ninh - quốc phòng, nâng cao đời sống của Nhân dân vùng nông thôn và đồng bào các dân tộc miền núi của tỉnh.

Qua thời gian triển khai thực hiện, kết quả của các đề tài, dự án nghiên cứu KH&CN giai đoạn từ năm 2015-2020 đã đạt một số thành

quả đáng kể trên nhiều lĩnh vực góp phần vào sự nghiệp phát triển kinh tế - xã hội của tỉnh.

Lĩnh vực khoa học tự nhiên, điều tra cơ bản và bảo vệ môi trường: Hoạt động nghiên cứu KH&CN đã góp phần xác định ngày càng rõ hơn điều kiện tự nhiên, nguồn tài nguyên thiên nhiên và các vấn đề môi trường của địa phương phục vụ công tác quản lý, quy hoạch, cung cấp luận cứ khoa học cho việc hoạch định chiến lược phát triển kinh tế - xã hội, quy hoạch ngành, lãnh thổ, xây dựng và nâng cao hiệu quả các dự án đầu tư, khai thác và sử dụng hợp lý tài nguyên, bảo vệ môi trường và phát triển bền vững. Nổi bật có các đề tài: Nghiên cứu, đánh giá những giá trị địa di sản (geoheritages) nổi bật, ngoại hạng của Vườn Quốc gia Phong Nha - Kẻ Bàng nhằm đẩy mạnh phát triển du lịch; Khảo sát chất lượng và đề xuất giải pháp kỹ thuật thiết kế hệ thống tiếp đất phòng chống sét cho các tòa nhà và nhà ở của Nhân dân trên địa bàn tỉnh Quảng Bình; Điều tra khảo sát và xây dựng chiến lược phát triển thương mại điện tử tỉnh Quảng Bình đến năm 2025; Nghiên cứu hiệu quả và tiềm năng phát triển các mô hình du lịch cộng đồng tại vùng đệm Vườn Quốc gia Phong Nha - Kẻ Bàng.

Lĩnh vực giáo dục đào tạo và công nghệ thông tin: Các đề tài chủ yếu tập trung vào việc nghiên cứu các giải pháp nâng cao hiệu quả quản lý giáo dục và đào tạo, nghiên cứu xây dựng và ứng dụng các chương trình phần mềm phục vụ quản lý điều hành của UBND tỉnh và các sở, ngành, địa phương. Nổi bật có các đề tài: Nghiên cứu xây dựng Từ điển điện tử phương ngữ Bru Vân Kiều - Việt; Nghiên cứu xây dựng hệ thống quản lý văn bằng chứng chỉ ngành Giáo dục và Đào tạo tỉnh Quảng Bình; Nghiên cứu xây dựng hệ thống hỗ trợ quản lý quá trình học tập và rèn luyện của học

sinh tại tỉnh Quảng Bình; Nghiên cứu thành lập bản đồ quản lý hệ thống thông tin hạ tầng cấp nước sinh hoạt trên địa bàn thành phố Đồng Hới, tỉnh Quảng Bình; Nghiên cứu, xây dựng phần mềm báo cáo trực tuyến tỉnh Quảng Bình; Nghiên cứu đề xuất các giải pháp số hóa danh lam thắng cảnh và di tích lịch sử Quảng Bình trên nền tảng công nghệ Web và kỹ thuật 3D-Panoramic.

Lĩnh vực công nghiệp và tiểu thủ công nghiệp: Đã tập trung vào việc triển khai các dự án sản xuất thử nghiệm, cải tiến kỹ thuật, đổi mới công nghệ, thiết bị tạo điều kiện cho các doanh nghiệp đầu tư mở rộng sản xuất, đổi mới công nghệ tạo ra sản phẩm có chất lượng và khả năng cạnh tranh cao; nghề tiểu thủ công nghiệp truyền thống từng bước được phục hồi góp phần giải quyết việc làm và tăng thu nhập cho người lao động trong xã hội, các mặt hàng tiểu thủ công nghiệp ngày càng đa dạng, mẫu mã được cải tiến nên được thị trường chấp nhận tiêu thụ ngày càng nhiều. Nổi trội có đề tài: Nghiên cứu phát triển các sản phẩm hàng hóa giá trị cao (đặc trưng) phục vụ du lịch tại tỉnh Quảng Bình.

Lĩnh vực kinh tế tổng hợp, nông, lâm, ngư nghiệp: Hoạt động nghiên cứu KH&CN chủ yếu tập trung khảo nghiệm các giống cây trồng, vật nuôi có năng suất chất lượng cao, ứng dụng các kỹ thuật, quy trình mới trong sản xuất, bảo quản và chế biến sản phẩm đã góp phần chuyển dịch cơ cấu sản xuất, đa dạng hóa sản phẩm tăng giá trị sản xuất trên một đơn vị diện tích; tăng hiệu quả đầu tư. Ở lĩnh vực này có một số kết quả nghiên cứu nổi bật như: Nghiên cứu khả năng sinh sản khi lai giữa các giống bò đực hướng thịt: Brahman trắng, Droughmaster với bò cái Zebu và khả năng sinh trưởng phát triển của con lai F1 tại Quảng Bình; Điều tra dịch tễ học, định type vi rút cúm

gia cầm độc lực cao tại tỉnh Quảng Bình; Sản xuất thức ăn chăn nuôi từ phụ phẩm của quá trình chế biến tinh bột sắn; Phát triển mô hình trồng tỏi tập trung tại thị xã Ba Đồn và chuỗi cung ứng sản phẩm từ tỏi; Nghiên cứu thực trạng và xây dựng một số mô hình ứng dụng công nghệ thu hoạch, bảo quản, chế biến một số sản phẩm nông nghiệp; Nghiên cứu một số biện pháp kỹ thuật theo hệ thống canh tác lúa cải tiến (SRI) phù hợp với biến đổi khí hậu trong sản xuất lúa tại Quảng Bình.

Lĩnh vực y tế và chăm sóc sức khỏe cộng đồng: Hoạt động nghiên cứu KH&CN đã góp phần đáng kể vào việc nâng cao chất lượng khám, chữa bệnh, chăm sóc sức khỏe cộng đồng, đảm bảo vệ sinh an toàn thực phẩm, hạ tỷ lệ trẻ em suy dinh dưỡng. Một số đề tài có giá trị ứng dụng thực tiễn cao như: Nghiên cứu chất lượng thị giác sau ứng dụng đặt thể thủy tinh nhân tạo đa tiêu điều trị đục thể thủy tinh tại Trung tâm Kiểm soát bệnh tật tỉnh Quảng Bình; Nghiên cứu mật độ xương ở phụ nữ mãn kinh tại Bệnh viện hữu nghị Việt Nam - Cuba Đồng Hới; Đánh giá hiệu quả một số biện pháp can thiệp nhằm nâng cao kiến thức, thái độ thực hành về phòng chống lây nhiễm vi rút viêm gan B tại cộng đồng miền núi và ven biển Quảng Bình; Nghiên cứu tỷ lệ nhiễm Human Papilloma virus và đặc điểm tế bào học cổ tử cung của phụ nữ trong độ tuổi sinh đẻ trên địa bàn tỉnh Quảng Bình.

Lĩnh vực khoa học xã hội: Hoạt động nghiên cứu KH&CN tập trung vào việc điều tra, nghiên cứu về văn hóa, lịch sử, kinh tế, xã hội, quản lý, giáo dục... góp phần xác định những giá trị văn hóa, lịch sử, du lịch và kinh tế, xã hội làm cơ sở cho việc hoạch định chính sách bảo tồn và phát huy các giá trị lịch sử, văn hóa - xã hội phục vụ phát triển kinh tế - xã hội và đảm bảo an ninh - quốc phòng. Nổi bật như

một số đề tài: Nâng cao hiệu quả quản lý nhà nước về an ninh, trật tự đối với hoạt động của đạo công giáo trên địa bàn tỉnh Quảng Bình trong tình hình hiện nay; Nghiên cứu, định hướng bảo tồn Lễ hội Cầu ngư của ngư dân miền biển tỉnh Quảng Bình; Biên soạn từ điển phương ngữ Quảng Bình; Nghiên cứu, đề xuất giải pháp phát triển đảng viên ở vùng đồng bào dân tộc thiểu số, đồng bào theo đạo, các địa bàn vùng sâu, vùng xa có điều kiện kinh tế - xã hội đặc biệt khó khăn và trong doanh nghiệp tư nhân trên địa bàn tỉnh Quảng Bình.

Có thể khẳng định rằng, giai đoạn 2015-2020, các đề tài, dự án nghiên cứu KH&CN được triển khai thực hiện đều tập trung vào các chương trình phát triển kinh tế - xã hội và văn hóa trọng điểm của tỉnh cũng như ứng dụng tiến bộ KH&CN phục vụ vào sản xuất, đời sống xã hội và quá trình phát triển công nghiệp hóa, hiện đại hóa nông nghiệp nông thôn; hạn chế tình trạng nghiên cứu dàn trải, không hiệu quả. Kết quả nhiều đề tài, dự án, mô hình mang tính ứng dụng vào điều kiện thực tiễn của tỉnh Quảng Bình ngày càng cao; cung cấp các luận cứ khoa học phục vụ hoạch định các chủ trương, chính sách, quy hoạch, chiến lược phát triển kinh tế - xã hội của tỉnh; quy hoạch khai thác và sử dụng hợp lý, tiết kiệm tài nguyên khoáng sản; đào tạo và nâng cao trình độ nhân lực, chăm sóc sức khỏe Nhân dân, bảo vệ môi trường, giữ gìn bản sắc và phát huy truyền thống văn hóa tốt đẹp của dân tộc; đẩy mạnh hoạt động du lịch, dịch vụ và các ngành nghề truyền thống trên địa bàn tỉnh; đóng góp tích cực vào sự chuyển dịch cơ cấu kinh tế của tỉnh, tạo ra được nhiều sản phẩm, hàng hóa có năng suất, chất lượng cao, đặc biệt là trong lĩnh vực nông nghiệp, góp phần thúc đẩy phát triển kinh tế xã hội và sự nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa trên địa bàn tỉnh Quảng Bình ■